

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Handläggare:
Eiderbrant Ulf

Ramupphandling HVB barn och unga

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att uppdra till förvaltningen att inleda en ramupphandling av HVB för barn och unga 0 - 20 år

Sammanfattning

Nämndens nuvarande ramavtal med HVB för barn och unga gäller till 2020-11-06. Nämndens behov av hem för vård eller boende (HVB) omfattar olika former av insatser utifrån barnet/den unges behov. HVB för barn är en resurs när insatser i öppenvård eller familjehem inte är tillräckliga. För unga över 18 år är HVB främst vid missbruksproblematik och vid en allvarlig social problematik som t.ex. kriminalitet. Under 2018 uppgick nämndens kostnader för inköp av externa HVB platser till drygt 50 miljoner kronor, undantaget boende för ensamkommande. Nuvarande avtal omfattar 28 leverantörer vilket har visat sig vara ett alltför begränsat antal. Behovet av kompletterande direktupphandlingar har varit stort under avtalsperioden.

Ärendet

Upphandling av ramavtal avseende hem för vård eller boende för barn och unga. Nuvarande ramavtal tecknades 2016-11-07 och har slutdatum 2020-11-06. Ramupphandlingen avser nämndens behov av olika HVB som riktar sig till barn och unga samt för förälder med barn och där insatsen inte kan tillgodoses genom en intern placering eller genom öppna insatser.

Bakgrund

Socialnämndens nuvarande ramavtal avseende HVB för barn och unga löper ut 2020-11-06. Avtalet är fyraårigt och tecknade 2016 med 35 leverantörer. Idag återstår 28 leverantörer med olika inriktningar inom verksamhetsområdet. Nämndens behov av placeringar för barn och unga på HVB omfattar olika behov från akuta lösningar till utredning av problematik och behandlingsplaceringar. Behandlingsplaceringar

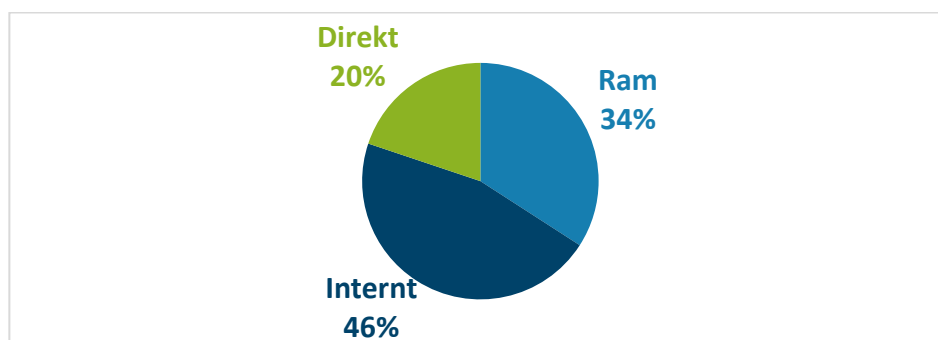
omfattar främst äldre barn och unga med en missbruksproblematik eller allvarlig social problematik.

Under 2018 gjorde nämnden 143 placeringar hos externa privata utförare. Kostnaden för placeringarna uppgick till 48 miljoner kronor. I egen regi har nämnden tillgång till ett varierat utbud av HVB för utredning och behandling. Ungefär 45 procent av nämndens placeringar på HVB sker i egen regi. Efterfrågan på platser på HVB för barn och unga från landets övriga kommuner är fortsatt stort vilket påverkar prisutvecklingen. Under nuvarande ramavtalsperiod har antalet leverantörer i avtalet inte varit tillräckligt och behovet av kompletterande direktupphandlingar har varit stort. Direktupphandlingar ger sämre möjligheter att påverka priset. En viktig målsättning med en ny ramupphandling är därför att teckna avtal med ett större antal leverantörer.

Ramavtalet

Nuvarande ramavtal tecknades med 35 leverantörer 2016. Idag återstår 28 leverantörer sedan några bolag har lagt ner verksamheten eller ändrat inriktning. Med ungefär 140 externa placeringar per år så är erfarenheten att 35 leverantörer är alltför begränsat. HVB-hem som riktar sig till barn och unga har som regel ett mindre antal platser, vanligtvis 6-8 platser. Kommunerna konkurrerar också om platserna och det är en brist på platser. Bristen på platser gäller särskilt vissa målgrupper och viss problematik. En återkommande svårighet är att kunna lösa ett akut behov av en plats på HVB. Förvaltningen är relativt nöjd med de utförare som nämnden har tecknat avtal med. Insatserna håller som regel god kvalitet och uppfyller kraven i avtalet.

Fördelning HVB-placeringar 0-21 år intern regi, ramavtal och direktupphandling 2017-01-01 – 2019-05-31

SKL:s ramavtal

SKL har tecknat ett ramavtal med ett stort antal HVB. Avtalet gäller under perioden 2019-02-15 – 2021-02-14 med förlängning två år. 118 kommuner är anslutna till avtalet. Intresserade kommuner kan ansluta först vid en förnyad ramupphandling. Det innebär att Uppsala kan ansluta först 2023 om ett nytt avtal blir aktuellt för SKL.

Om hem för vård eller boende (HVB)

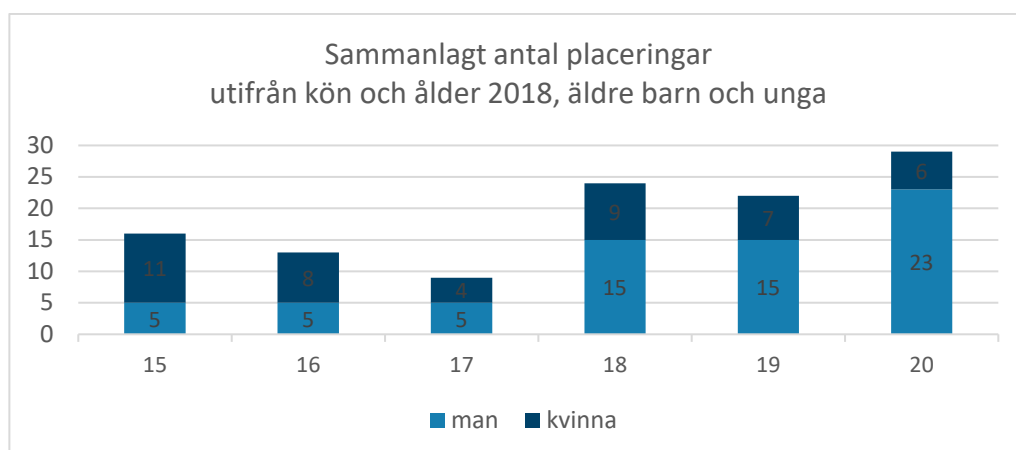
Vård av barn på HVB är en reglerad verksamhet med tillståndskrav från IVO. Föreståndaren vid ett HVB ska vara godkänd av IVO. Ytterligare krav ställs på personalens kompetens och vårdens innehåll genom Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, HSL-FS 2016:55. Barn och unga som vårdas på HVB tillhör samhällets mest utsatta barn. Bakgrunden till placering på HVB är mångfacetterad med både

psykiatrisk problematik och social problematik som orsak. Vården ska vara trygg och säker och ge den barnet/de unge möjlighet till inflytande och delaktighet. Barnets möjlighet till fortsatt skolgång är en prioriterad fråga. Genomförd skolgång ökar möjligheterna till en positiv utveckling.

Tonåringar och unga vuxna dominerar placeringarna på HVB både för socialnämnden och nationellt. Bland de yngre barnen kan de vara beteendeproblematik och psykisk sjukdom eller liknande som är bakgrunden till ett behov av placering på HVB. Äldre tonåringar och unga vuxna har ofta en missbruksproblematik och annat normbrytande beteende. Placeringarna sker både enligt socialtjänstlagen och lagen om vård av unga (LVU). Under 2018 var 38 procent av nämndens placeringar på HVB beslut enligt LVU.

Placeringar under 2018

Under 2018 gjorde nämnden 143 placeringar på externa HVB. Sammantaget gjorde nämnden 342 placeringar på HVB under året med fördelningen 158 interna placeringar och 41 placeringar på SiS. Räknat i vård dygn så stod de externa placeringarna för närmare hälften av antalet vård dygn, 14 980 dygn och 30 2012 totalt. Den totala kostnaden för vård på HVB uppgick 2018 till 140 miljoner kr och varav kostnaden för externa HVB var 50 miljoner kr.

Som tabellen visar så gäller mer hälften av nämndens placeringar av barn och unga på HVB, unga vuxna som har fyllt 18 år. När mindre barn placeras på HVB så sker det i regel tillsammans med en förälder för utredning eller behandling. Familjehem med flera platser och HVB-tillstånd kan vara ett alternativ i särskilda fall med yngre barn. Nämnden har ett stort behov av HVB som kan ta emot barn, unga och familjer akut.

Med en akutplacering följer också ett behov av hjälp med en utredning av behovet. Den resursen finns i egen regi genom Brogården för barn och föräldrar och Övernäs för barn från 13 år. Den egna resursen täcker inte fullt behovet och behöver kompletteras med externa platser. Behandlingsplaceringar har lite olika inriktningar beroende på barnet/den unges problematik. Missbruksbehandling enligt 12-stegsmodellen är en vanlig inriktning i HVB för unga och kanske främst för pojkar. En viss förändring verkar ha skett under avtalsperioden mot en modifiering av modellen och ett större inslag av olika KBT-metoder. Olika behandlingsmetoder med KBT som grund är den inriktning som flertalet HVB numera ansluter sig till. Utöver manualbaserade behandlingsmetoder så är de miljöterapeutiska inslagen viktiga delar i verksamheten vid ett HVB. Familjeinriktat arbete och nätverksarbete är också viktiga delar som betonas av

nämnden vid placeringar. Fullföljd skolgång är en viktig framgångsfaktor för ett framtida självständigt liv och därför viktig del i vården vid HVB.

Ytterligare en utveckling är den specialisering som har skett med ett större inslag av HVB som kan erbjuda psykologutredningar och medicinsk bedömning.

För barn med en psykiatrisk eller neuropsykiatrisk problematik finns en efterfrågan på HVB med en specialisering mot den typen av svårigheter. Det innebär i regel ett behov av vårdsamverkan med Region Uppsala och även med omsorgsnämnden.

Avtalsuppföljningar

Under ramavtalsperiod har förvaltningen genomfört avtalsuppföljningar med nio olika HVB-hem genom ekonomiska kontroller, kontroller av tillsynsrapporter och samtal med föreståndare vid besök på HVB-hemmen. Förvaltningen har även skickat ut en ett frågeformulär till samtliga avtalade HVB med frågor om förändringar i verksamheten sedan avtalstecknandet och samtidigt genomfört en ekonomisk kontroll.

Avtalsuppföljningarna har fokuserat på följsamheten till avtalet utifrån uppgivet behandlingsinnehåll och personalens kompetens. Uppföljningarna har med något undantag visat på god följsamhet mot avtalet och att de har den kompetens för att bedriva vård och behandling med god kvalitet.

Förvaltningens förslag

Nämnden har ett stort behov av externa HVB platser som ett komplement till egna verksamheten. Behoven riktas mot HVB med tre olika inriktningar: akutplaceringar, utredningsplaceringar och behandlingsplaceringar. Därutöver behövs en specialisering utifrån ålder och särskilda målgrupper. Insatserna på HVB ska hålla hög kvalitet med kunnig och utbildad personal. De metoder som används vid HVB ska vara anpassade till målgruppen utifrån bästa tillgängliga kunskap. Varje placering vid HVB ska ske utifrån individens behov vilket innebär att en individuell avropsordning ska tillämpas där priset i slutändan är avgörande för valet av HVB. Förvaltningen föreslår nämnden en förnyad ramupphandling med målsättningen att nå ett stort antal leverantörer med olika inriktningar.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör